

המכון לחקר המתודולוגיה של המודיעין

המרכז למורשת המודיעין

הקמת סוכנות מודיעין מרכזית אירופאית – כן או לא?

על בסיס המאמרים של חוזה-מיגל פלאסיוס וניקולס לאבסקו¹

שירה כהן²

שיתופי פעולה בין ארגוני המודיעין האירופאיים מבוססים על מערכות יחסים ארוכות טווח, שתחילתם במהלך המלחמה הקרה. שיתופי פעולה אלה התהדקו באופן משמעותי לאחר אירועי ה-11 בספטמבר 2001, לאור הצורך בשיתוף מודיעיני ללא גבולות בתגובה לטרור העולמי. בשנים האחרונות עולות טענות בדבר הצורך במיסוד שיתופי הפעולה הללו למבנה פורמלי בדמות סוכנות מודיעין מרכזית עבור מדינות האיחוד האירופי (להלן: EU).

כיום, עבודת המודיעין של ה-EU, מתבצעת באמצעות שני גופים, שנמצאים תחת הנציג העליון של האיחוד האירופי לענייני חוץ ומדיניות ביטחון: הגוף הראשון, The EU Intelligence and Situation Centre (EU INTCEN), אמור לספק ניתוח מודיעיני והתרעה מוקדמת עבור מקבלי ההחלטות ב-EU, תוך התמקדות באזורים גיאוגרפיים רגישים, טרור ופרולiferציה של נשק להשמדה המונית. לפי הגדרת ה-EU, הגוף מהווה את פונקציית המודיעין האזרחית הבלעדית של האיחוד האירופי ותוצריו מבוססים על מידע מודיעיני שמשפקים לו שירותי המודיעין והביטחון של מדינות האיחוד האירופי. נכון ל-2019 הגוף מורכב משתי מחלקות – האחת אחראית לניתוח ודיווח מודיעיני והשנייה מתמקדת במחקר של מקורות גלויים;³ הגוף שני, European Union Military Staff Intelligence Directorate, נמצא תחת ה-EU Military Staff (EUMS) והוא משמש כפונקציה מודיעינית צבאית. תפקידו לספק מודיעין להתרעה מוקדמת ולהערכת מצב, וכן לתרום לתכנון מודיעיני עבור ה-EUMS לצורך פעולות ותרגילים בשגרה ובחירום.⁴ יצוין, כי הגופים הללו מהווים מבנים פורמליים של שיתוף פעולה מודיעיני של האיחוד האירופי, אך הם אינם מתפקדים כסוכנות מודיעין מרכזית.

הזרקור עוסק בשאלה – האם יש להקים סוכנות מודיעין מרכזית אירופית? ומהם היתרונות והחסרונות הטמונים במהלך זה? הוא מבוסס על שני מאמרים המציגים דעות מנוגדות ביחס לשאלה זו. המאמרים פורסמו במסגרת כתב העת International Journal of Intelligence and Counter Intelligence ביוני 2020. המאמר הראשון, On the Road to European Intelligence Agency?, נכתב על ידי Jose-Miguel Palacios ומציג את הטענות השונים העולים בספרות ובהתבטאויותיהם של בכירים בנוגע להקמת סוכנות מסוג זה, כאשר לטענתו היתרונות בהקמתה עולים על החסרונות. המאמר השני The Merits of Informality in Bilateral and Multilateral

¹ ד"ר חוזה-מיגל פלאסיוס הוביל את חטיבת המחקר ב-EU INTCEN בין 2011 ל-2015. כיום משמש כפרופ' אורח ללימודי מודיעין ב-College of Europe בבליה. ניקולס לאבסקו עבד בעברו במשרד החוץ הצרפתי, משרד הביטחון ומשרד הפנים. כיום משמש כיועץ ב-College of Europe בבליה.

² עוזרת מחקר במכון לחקר המתודולוגיה של המודיעין.
³ Publication Office of the European Union. (n.d.). EU Vocabularies: EU Intelligence and Situation Center. Retrieved from: <https://bit.ly/2GLvMjp>.

⁴ EU Military Staff (EUMS). EU Military Staff: Contributing to European Union Foreign Policy. Retrieved from: <https://bit.ly/2FnGo7b>.

Cooperation, שנכתב על ידי Nicolas Labasque, מבקש לספק תמונת מראה לטיעונים העולים במאמר הראשון, כאשר המאמר מתמקד ביתרונות שיתוף פעולה בלתי פורמלי בין סוכנויות המודיעין האירופיות.

מטרת הזרקור להציג לקהילת המודיעין בישראל גישות מגוונות לשילוביות בין ארגוני מודיעין וכן את היתרונות והחסרונות של ארכיטקטורה שונה של קהילות מודיעין. בנוסף, הזרקור מבקש להתניע דיון בנושא ההשפעה של השינויים הצפויים בקהילת המודיעין האירופאית על קשרי קהילת המודיעין הישראלית עמה.

שאלה ראשונה: האם סוכנות מודיעין מרכזית תחליש את ביטחונן של המדינות האירופאיות החברות באיחוד או תחזק אותן?

התומכים בהקמת סוכנות מודיעין מרכזית של ה-EU טוענים כי לאור ריבוי האיומים המשותפים על מדינות ה-EU, ישנו צורך בהקמת גוף שיתמודד באופן יעיל עם הבעיות הביטחוניות המשותפות. יצוין, כי הדרישה היא ליכולת מודיעין אירופית משותפת, אוטונומית ובעלת כוח וסמכויות, זאת תוך שימור התיאום ושיתוף הפעולה עם ארגוני המודיעין הלאומיים. ניתן לראות, כי לאחר פיגוע טרור גדול, כאשר דעת הקהל ברחבי ה-EU מביעה את רצונה בהגנה יעילה יותר, עולה דרישה בקרב פוליטיקאים אירופאים להקמת סוכנות מודיעין מרכזית אירופית, שתגביר לטענתם את הביטחון. כך למשל, בעקבות הפיגוע ב"שרלי הבדו" בפריז בינואר 2015 דרש נשיא קבוצת ADLE הליברלית בפרלמנט האירופי מנשיא המועצה האירופית "להפוך את ה-EU INTCEN לשירות מודיעין אירופי מן המניין".

מנגד, יש הטוענים כי שיתופיות ממוסדת בדמות סוכנות מודיעין מרכזית תוביל להחלשת שירותי המודיעין הלאומיים של המדינות החברות ובכך להחלשת ביטחונן של המדינות האירופאיות. לטענתם, הסוכנות החדשה צפויה לקבל יחס מועדף על חשבון שירותי המודיעין הקיימים. בתוך כך, הקמת גוף מסוג זה תוביל לצמצום המשאבים של ארגוני המודיעין הלאומיים ולאובדן כוח אדם, שיוסט לטובת הארגון החדש. כמו כן, לסוכנות החדשה תהיה גישה מיוחדת למרכזי קבלת החלטות אירופאיים, זאת על חשבון שירותי המודיעין ברמה הלאומית.

שאלה זו מעלה דילמה עקרונית באשר לרעיון השילוביות בין ארגוני מודיעין. במוקד הדילמה עומדת השאלה האם בעידן הנוכחי, שבו ישנם איומים משותפים ודומים לכלל המדינות, דוגמת טרור, פליטים, סייבר וכו', ניתן לדבוק במסגרות הקיימות של ארגוני המודיעין? כלומר, יש לבחון מהי מידת הישימות של שילוביות בין ארגוני מודיעין במסגרת ה-EU והאם היא בכלל נדרשת. ניתן לציין מספר גורמים אשר עשויים להשפיע הן על מידת הישימות והן על מידת הצורך של שילוביות זו ובהם: בחינת האפשרות לפיתוח שפה משותפת בין ארגוני מודיעין מגוונים, אשר כפופים לאינטרסים של המדינה אותה הם משרתים; בחינת המידה בה היריבים והאויבים המשותפים של האיחוד האירופי מתייחסים לאיחוד כמכלול או שמא למדינות השונות כל אחת כאויב נפרד; וכנגזרת מכך בחינת המענה היעיל ביותר עבור האיומים הללו, כלומר מענה ברמת האיחוד או מענה ברמת המדינות. יצוין, כי המציאות כיום היא שמבחינת היריבים והאויבים האיחוד הינו ישות אחת, אך מבחינת המדינות הוא איננו כזה.

שאלה שנייה: האם ארגון מסוג זה משקף את התפיסה של האיחוד האירופי או נוגד אותה?

מצד אחד, יש הטוענים כי סוכנות מודיעין מרכזית של ה-EU משקפת את האידיאולוגיה של מבנה ה-EU, שמורכב מהתאגדות של מדינות בעלות מאפיינים משותפים, אשר מבקשות ליצור שוק אחד ללא גבולות פנימיים. בדומה לרעיון זה, סוכנות מודיעין מרכזית אירופאית תבקש ליצור סוכנות מודיעין אחת "ללא גבולות פנימיים", אשר תספק מענה ביטחוני לאיומים המשותפים לכלל מדינות האיחוד. יצוין, כי בדומה להתנהלות הכלכלית ב-EU במסגרתה המדינות "החזקות" תומכות במדינות "חלשות" יותר, מדינות כמו יוון ובלגיה, מעוניינות יותר לאגד ולשתף את אמצעי המודיעין המוגבלים העומדים לרשותן במסגרת סוכנות מודיעין אירופאית, זאת לעומת מדינות גדולות עם נכסי מודיעין משמעותיים שמתנגדות להקמתה.

מצד שני, יש הנרתעים מלהעניק לסוכנות מודיעין מרכזית של ה-EU כל סוג של תפקיד אוטונומי בעניינים הקשורים לביטחון. לפי פרשנותם, הענקת כוח שכזו נוגדת את סעיף 4.2 לאמנה של האיחוד האירופי, לפיו "הביטחון הלאומי נותר באחריותה הבלעדית של כל מדינה חברה". יצוין, כי למרות שאין הגדרה מוסכמת ל"ביטחון לאומי", רוב אנשי המודיעין האירופים סבורים כי מונח זה מכסה בין השאר את כל פעילויות המודיעין.

למרות טענות המתנגדים, ייתכן כי ניתן לשאוב השראה ממודל שכבר קיים בנאט"ו ואשר משקף גישה דומה לתפיסת השותפות של האיחוד האירופי. במסגרת רפורמה משמעותית בנאט"ו שנבעה בשל האיומים החדשים והמשותפים שהמדינות החברות בברית צפויות להתמודד עמם, דוגמת האסרטיביות הרוסית, סייבר, איומים היברידיים ועוד, הוקם ב-2017 אגף מודיעין וביטחון משותף חדש (JISD). לדבריו של מי שהיה עוזר המזכיר הכללי הראשון של האגף החדש והמנהיג האסטרטגי הכללי למודיעין, מטרת העל של השותפות הייתה להפוך את המודיעין לרלוונטי ככל האפשר עבור הצרכנים ובראשם למועצה הצפון-אטלנטית, לוועדה הצבאית של נאט"ו ולהנהגה הבכירה של הברית. למרות חשש כי תהיה התנגשות בין התרבויות המקצועיות והגישות השונות למודיעין של כל אחת מהמדינות בנאט"ו, בפועל השותפות המודיעינית החדשה אפשרה לספק הערכות מודיעיניות קוהרנטיות, להגביר את היעילות, ולמנוע כפל מאמצים. זאת, תוך טיפוח תרבות מודיעינית חדשה של שיתוף פעולה.⁵

יצוין, כי שאלה זו מתייחסת לרעיון העקרוני העומד מאחורי האיחוד האירופי, כלומר האם הוא קונפדרציה או שמא יש לו זהות מוגדרת. למענה על שאלה מסוג זה יהיו השלכות ישירות על מידת החוזק של האיחוד האירופי כגוף, ובתוך כך גם על מידת החוזק וההשפעה של גוף מודיעין מרכזי אם יוקם.

Arndt Freytag Von Loringhoven. (October 2019). A New Era for NATO Intelligence. NATO Review. ⁵
Retrieved from: <https://bit.ly/2Rkx5Yz>.

שאלה שלישית: האם סוכנות מודיעין מרכזית תוביל לפלורליזם מחקרי או שמא תצמצם את מידת שיתוף הפעולה ובכך את כמות הדעות הנשמעות?

האסכולה התומכת בהקמת סוכנות מודיעין מרכזית אירופאית סבורה כי ארגון מסוג זה יאפשר להרחיב את הפלורליזם המחקרי המודיעיני וייתן במה לדעות מגוונות, שעד כה אינן נשמעות. זוויות הניתוח המודיעיניות המקבלות כיום את עיקר הבמה הן בעיקר אלו של המדינות הגדולות בעלות מקורות מידע מודיעיניים רבים ובעלות אינטרסים מסוימים. הקמת סוכנות מודיעין מרכזית תאפשר לספק פלטפורמה מודיעינית להשתלבות מדינות קטנות יותר, להן אין משאבים כלכליים רבים להשקיע במערכי המודיעין שלהן, ובתוך כך בדיווחים ובניתוחים המודיעיניים. השתלבות זו תוביל למגוון רחב יותר של דעות וזוויות ניתוח ומחקר מודיעיניות, אשר יצטרפו לניתוח הקיים כיום.

לעומת זאת, האסכולה המתנגדת להקמת סוכנות מודיעין מרכזית טוענת כי מערך ממוסד של שיתוף פעולה יוביל דווקא לצמצום המידע המודיעיני שישותף בין החברות ובכך לצמצום הדעות שניתן לחוות בנושאים השונים. הסיבה לכך נעוצה בחשש מחשיפת מקורות מסווגים ורגישים, שעלולה לפגוע באינטרס של המדינה המפעילה את המקור. יתר על כן, מכיוון שלכל מדינה ישנם אינטרסים שונים ולעיתים מנוגדים לאלה של מדינות אחרות, לא ניתן לצפות משירות מודיעין לאומי שיספק "תחמושת" שתבסס טיעון נגד האינטרסים או ההעדפה של מדינתו. עובדה זו תוביל לבסוף לשיתוף מצומצם במידע מודיעיני ולכן למעשה ככל הנראה תגרום להמשך שיקוף זוויות מחקרית מסוימת, התואמת את האינטרסים של המדינות "החזקות".

שאלה רביעית: האם קיים צורך אמיתי בהקמת סוכנות מודיעין מרכזית ל-EU?

בעוד המבקשים להקים סוכנות מודיעין מרכזית לאיחוד האירופי סבורים כי קיים בה צורך ברמה העל-לאומית, כדי להתמודד ולספק הגנה טובה יותר מול איומים משותפים, באמצעות שיתוף פעולה הדוק עם מקבילותיה ברמה הלאומית, וטוענים כי סוכנות זו תהווה מרכיב חיוני ביישום מדיניות הביטחון של ה-EU, מרבית הפרקטיקנים בסוכנויות המודיעין הקיימות של האיחוד האירופי מתנגדים להקמת כל סוג של סוכנות מודיעין אירופית מרכזית וטוענים כי לא קיים צורך אמיתי בארגון שכזה. כך למשל, ראש ה- EU INT-CEN לשעבר וראש שירות המודיעין הפניני SUPO לשעבר כתבה ב-2014 כי "אני לא רואה כעת או בעתיד צורך אמיתי מצד מדינות החברות באיחוד האירופי לנקוט בצעדים לשילוביות (integration) שכזו. המגמה היא דווקא לזהות את האזורים הספציפיים שבהם שיתוף פעולה מודיעיני אירופי יכול להעניק ערך מוסף אמיתי למדינות החברות". כפי שאמר נשיא הבונדסטאג הגרמני ב-2017: אנשי המודיעין חשים כי הם אינם זקוקים ל"סוכנות מודיעין אירופית או כל מוסד מודיעין אירופי נוסף", זאת בשל תפיסתם כי העבודה מבוצעת בצורה המספקת את הדעת ואין צורך בשינוי יסודי שכזה.

שאלה חמישית: האם הסוכנות החדשה תתרום או תפגע ביחסים עם הצרכנים?

ל-EU מערכת פוליטית תחרותית, כאשר המדינות החברות וכמה בכירים - נשיא המועצה האירופית, נשיא הנציבות, הנציג העליון לענייני חוץ ומדיניות ביטחון וכו' - הם השחקנים המובילים. כל אחד מהשחקנים הללו מעוניין במערכת מודיעינית אשר תשרת את האינטרסים שלו, ואשר מסוגלת לעבד את המידע ולהציג עבורו חלופות. כלומר, השחקנים הללו מהווים את הצרכנים העיקריים של גופי המודיעין של ה-EU והם אחראיים על מתן הצי"ח. יחד עם זאת, שני גופי המודיעין הקיימים של ה-EU, קרי ה-EU INTCEN וה-European Union Military Staff Intelligence Directorate, כפופים לנציג העליון, עובדה שבהכרח משפיעה על היחסים עם הצרכנים ועל וסדר העדיפויות שלהם. לפיכך, למרות שהגופים הללו עושים מאמץ משמעותי לשרת את כל הצרכנים הרלוונטיים ב-EU, שמירה על הסטטוס קוו הקיים ממשיכה לייצג בעיקר את האינטרסים של הנציג העליון ולא של כלל הצרכנים, ולכן יש צורך בסוכנות מודיעין מרכזית אשר תענה על צרכיהם של כלל הצרכנים.

מנגד, אלה המבקשים לשמר את הסטטוס קוו טוענים כי על הנייר נראה שיצירת סוכנות מודיעין מרכזית תוביל למענה מספק יותר עבור הצרכנים, כלומר למדיניות החברות ב-EU ולבכירים בארגון דוגמת נשיא הנציבות, נשיא המועצה האירופית ועוד. יחד עם זאת, בשל הכוח הרב והאוטונומיה שסוכנות מסוג זה צפויה לקבל, יושת עליה פיקוח נרחב יותר של רשויות שיפוטיות וגופים מפקחים. פיקוח זה יוביל בתורו לצמצום שיתוף הפעולה, משום שהמשמעות היא שכמעט כל מידע מודיעיני שישותף עלול ליפול תחת פיקוחו של גוף חיצוני. לפיכך, צמצום שיתוף המידע המודיעיני יוביל דווקא למענה לוקה בחסר עבור הצרכנים, ולכן בשורה התחתונה יהיה פחות מספק עבורם.

יודגש, כי כיום מי שאחראי על מתן הצי"ח לארגוני המודיעין הקיימים של ה-EU הוא בעיקר הנציג העליון, אשר אליו הם כפופים. יחד עם זאת, לארגוני המודיעין של ה-EU ישנם צרכנים נוספים בדמות מקבלי החלטות במדינות החברות ב-EU, נשיא הנציבות, נשיא המועצה האירופית ועוד, אשר אינם מקבלים מענה מודיעיני מלא ומספק.

להלן טבלה מסכמת של היתרונות והחסרונות עבור הקמת סוכנות מודיעין מרכזית של ה-EU:

טיעונים נגד	טיעונים בעד	הסוגיה
החלשת שירותי המודיעין הלאומיים ובכך החלשת ביטחון מדינות האיחוד	פתרונות והתמודדות יעילה עם בעיות ביטחוניות משותפות	החלשת או חיזוק ביטחון של מדינות האיחוד?
נוגד את העקרון לפיו הביטחון הלאומי נותר באחריות הבלעדית של כל מדינה חברה	משקף כיוון שמייצר סוכנות מודיעין אחת "ללא גבולות פנימיים" שתספק מענה משותף	משקף או נוגד את תפיסת ה-EU?
חשש מחשיפת מקורות יוביל לצמצום בשיתוף המידע ובכך ימשיך לשקף זווית מחקרית מסוימת	יאפשר את השתלבותן מדינות קטנות באיחוד שקולן לא נשמע עד כה בניתוחים המודיעיניים	קידום פלורליזם מחקרי או צמצומו?
העבודה כיום מבוצעת בצורה מספקת ואין צורך בשינוי יסודי	תהווה מרכיב חיוני ביישום הלכה למעשה של מדיניות הביטחון של ה-EU	האם קיים צורך אמיתי בסוכנות מודיעין מרכזית ב-EU?
יוביל לפיקוח נרחב שיוכל לצמצום השת"פ המודיעיני	עשוי לספק מענה עבור <u>כלל</u> מקבלי ההחלטות ב-EU	תתרום או תפגע ביחסים עם הצרכנים?

טיעונים נוספים בעד ונגד

ניתן לציין טיעונים נוספים בעד ונגד הקמת סוכנות מודיעין מרכזית ל-EU:

- א. **בעד בשל חולשה מול גורמי הכוח הזרים הבולטים** – לטענת המצדדים בהקמת הסוכנות, ללא גוף מסוג זה ה-EU נותר פגיע למרכזי כוח גדולים בעלי מערכות מודיעין מתוחכמות. כלומר, בכדי לייצר שיח ושותפויות מודיעיניות מעמדה שוויונית ולא נחותה מול מרכזי כוח מודיעיניים, דוגמת ארה"ב, ברית 'חמש העיניים', רוסיה וכו', על מדינות האיחוד האירופי לחבור יחד ברמה הגבוהה ביותר של שיתוף פעולה גם בתחום המודיעיני. כך למשל, נציבת הצדק של האיחוד האירופי טענה ב-2013 לאחר התקרית עם אדוארד סנודן כי "על מנת לדבר בקול אחיד וחזק יותר עם סוכנויות מודיעין כמו ה-NSA, על מדינות האיחוד לקיים משא ומתן ביניהן במטרה להגיע להסכם שיתוף פעולה להקמת שירות מודיעין אירופי".
- ב. **נגד בשל קשיים בירוקרטיים** – הקמתה של סוכנות מודיעין מרכזית עלולה להציף קשיים בירוקרטיים רבים ובהם:

- קושי בתיאום ובסנכרון בין מערכות ממשלתיות ומנהלתיות רבות שמרכיבות את האיחוד האירופי הן ברמה המדינתית והן ברמה העל-לאומית. אתגר זה עלול להקשות על המאמצים להתקדם לשיתוף פעולה יעיל, על חלוקת המימון ועל שיתוף היכולות המודיעיניות.
  - קושי בחלוקת האחריות בין הסוכנות המרכזית לבין שירותי המודיעין של המדינות עצמן, אשר מעלה שאלות רבות דוגמת: מי יעבוד בשטח? מי יטפל במקורות? אילו מדינות חברות יבצעו וויתורים גדולים יותר על אמצעים טכניים מודיעיניים? זאת, כפי שציטט אולדריץ' בורס, פרופ' ליחסים בינ"ל, ללימודי אירופה ולביטחון בפראג: "זה דבר אחד עבור קובעי המדיניות האירופאיים להבטיח בפומבי לשפר את המאבק בטרור באמצעות שיתוף פעולה מודיעיני טוב יותר, ודבר אחר לשכנע את סוכנויות המודיעין הלאומיות הרלוונטיות לקיים זאת".
  - עלול להוביל לטשטוש האחריות, במיוחד במקרה של מתקפה כלשהי נגד אחת מהמדינות. כך למשל, מצד אחד טרור הינו איום משותף על כלל מדינות ה-EU ולכן לכאורה נמצא תחת אחריות סוכנות המודיעין המרכזית. מצד שני, בהינתן מתקפת טרור על מדינה ספציפית האחריות לאירוע מהפך המודיעיני צפויה להיות בידי שירותי המודיעין של אותה המדינה בשל הנגישות הרבה שיש להם למקורות מידע בשטחה ויכולתם לפעול ביעילות.
- ג. **נגד בשל קושי בקיום "כללי הזהב" בשיתופי פעולה מודיעיניים**: שיתוף פעולה פורמלי עלול להקשות על קיומם של הכללים העומדים בבסיס של כל שיתופי הפעולה המודיעיניים: שירות מודיעין לא יחשוף לאחר מידע שניתן לו על ידי ארגון שלישי; שיתוף המידע מבוצע באופן התנדבותי; יצירת אמון הדדי, שמשמעותו הגנה על המקורות האנושיים והטכניים. החשיבות של קיום "כללי זהב" אלה עשויה להסביר את הבחירה של ארגוני המודיעין של האיחוד האירופי להישאר עד כה במתכונת הנוכחית, אשר מקדמת ומבקשת לשמר בקנאות את ערך ה"סודיות". לפיכך, בהיעדר קיומם של כללים אלה יתקשו ארגוני המודיעין לשמר את שיתוף הפעולה הרב צדדי שהם מקיימים כיום.

סיכום ומסקנות

סוגיית הקמת סוכנות מודיעין מרכזית לאיחוד האירופי מצויה כיום במחלוקת מורכבת. בשלב זה, ניתן להתחיל לחשוב ולסווג צורות אפשריות עבור שיתופי פעולה מודיעיניים בין מדינות האיחוד האירופי. להלן שלוש אופציות ראשוניות לפיתוח ולדיון בסוגיה זו:

- **מבנה פורמלי בדמות סוכנות מודיעין מרכזית** - ייתכן מודל הדומה ל-Office of ODNI) Director of National Intelligence) בארה"ב, שמשמעותו הלכה למעשה הקמת גוף תאום מודיעיני שיהיה אחראי לתאום תמונת המודיעין והפעילות המודיעינית מול נושאים בעלי עניין משותף, לחלוקת המשימות המודיעיניות בהתאם ליתרונות היחסיים של הסוכנויות הלאומיות ולבקרה על מימושו, ולמתן תקציב מתאים, מעבר לתקציב המדינת, לסוכנויות המודיעין הלאומיות, כדי לאפשר להן לעמוד במשימותיהן.

- **שיפור ושינוי ההסדרים** - אופציה נוספת הינה שיפור מהותי של ההסדרים הנוכחיים, מבלי לשנות את ההסתמכות המסורתית על מבנים ואמצעים שנמצאים באחריות המדינות החברות באיחוד האירופי.

- **מבנה לא פורמלי להתמודדות עם סוגיה ספציפית** – ניתן לייצר שיתוף פעולה אד-הוק או קבוע עבור התמודדות עם איום המשותף לכלל מדינות האיחוד האירופי. כך למשל, ניתן לשאוב השראה מקבוצת ה-CTG (Counter Terrorism Group), שהוקמה בשנת 2001 כדי להתמודד עם אתגר הטרור ובמסגרתה חברו ביחד 30 סוכנויות מודיעין פנים מדינתיות של מדינות אירופאיות. ראשי שירותי המודיעין החברים בקבוצה משמשים כגוף היגוי אשר קובע את הקו האסטרטגי של הקבוצה. מאז הקמתה, ה-CTG ביצעה מספר פעילויות המתמקדות במאבק בטרור, בין היתר באמצעות גיבוש הערכות איום, אירוח סמינרים, ישיבות אד-הוק, פגישות סדירות וניהול פרויקטים.

עבור קהילת המודיעין בישראל, צורות אלו של שיתופי פעולה עשויות להשפיע על קשרי החוץ (קש"ח) עם ארגוני המודיעין הקיימים של האיחוד האירופי, קרי ה-EU INTCEN וה-European Union Military Staff Intelligence Directorate, והן עם ארגוני המודיעין הלאומיים של המדינות עצמן. כך למשל, שינוי משמעותי כמו הקמת סוכנות מודיעין מרכזית של ה-EU ככל הנראה יצריך מקהילת המודיעין בישראל מחשבה והיערכות מחדש אל מול הגוף המורכב, אשר יכול אינטרסים של מדינות רבות. לעומת זאת, שיפור ושינוי בלבד של ההסדרים הנוכחיים של ארגוני המודיעין האירופאיים צפוי לשנות רק במעט את מתווה שיתוף הפעולה הנוכחי. לבסוף, הקמת מבנים לא פורמליים להתמודדות עם סוגיות ספציפיות, דוגמת טרור, סייבר וכו', עשוי לייצר הזדמנות להרחבת שיתוף הפעולה בין ישראל לבין ארגוני המודיעין של ה-EU באותם תחומים.

לסיכום, על קהילת המודיעין הישראלית להמשיך ולעקוב אחר השינויים האפשריים בארגוני המודיעין של האיחוד האירופי, ולבחון את ההשפעות של היתרונות והחסרונות של כל אחת מצורות שיתופי הפעולה האלה על קשרי החוץ הצפויים עם ארגוני המודיעין בישראל. זאת, על מנת להיערך להתאמת מאפייני שיתופי הפעולה המודיעיני עם האיחוד האירופי.